

TANTÁRGYPROGRAM

- **A tantárgy tantervi címe:** Elektrodinamika (BSc képzés)
- **A tantárgy kódja:** NGB_TA004_1 (nappali szak), LGB_TA004_1 (levelező szak)
- **Oktatott félévek száma:** 1
- **Javasolt tanrendi hely:** 2. szemeszter
- **Kreditpont:** 5
- **Előtanulmányi feltételek:** Villamosság (NGB_TA003_1, LGB_TA003_1)
- **Heti óraszám:** heti 4 előadás
- **A tantárgyprogramot készítette és a tárgyat előadja:** Dr. Kuczmann Miklós, PhD, okl. villamosmérnök, egyetemi docens

1. A tantárgy szerepe a szakképzés céljának megvalósításában:

A tantárgy célja az elektrodinamika törvényeinek és alapvető számítási módszereinek bemutatása.

2. A tantárgy témájának szakmai háttere, indokoltsága:

A tantárgy alapozó és elengedhetetlen ismereteket nyújt a szakirányú tárgyak elsajátításához, továbbá elősegíti bizonyos problémák mérnöki megközelítését, a mérnöki problémamegoldási készség fejlesztését.

3. Tananyag tartalma oktatási hétre bontva:

1. Bevezetés. Az elektrodinamika története és alkalmazási köre.

2-4. Távvezetékek. A távíró egyenletek. A távvezeték, mint elosztott paraméterű hálózat. A szinuszos állapot egyenletei. Helmholtz-egyenlet, általános megoldás, a paraméterek értelmezése, tipikus vezetékadatok. Szinuszos állapot vizsgálata. A lezárt vezeték. A reflexiók tényezője. A Smith-diagram. Feszültségeloszlás ideális távvezetéken. Lezárási hullámimpedanciával, rövidzárral, szakadással, reaktanciával. Álló és haladó hullámok, sajátfrekvenciák. A távvezeték, mint kétkapú: lánckarakterisztika, bemeneti impedancia és reaktancia, sajátrezgések. Átmeneti folyamatok. Frekvenciafüggetlen közelítés. Ideális vezeték, rezisztív lezárási, menetdiagram, összetett vezeték. Példák.

5-7. Alaptörvények. A gerjesztő mennyiségek. Az elektromos töltés. Térfogati, felületi, vonalmenti töltéssűrűség. Az elektromos áram. Felületi, vonalmenti áramsűrűség. A töltés és az áram kapcsolata. Folytonossági egyenlet. A térintenzitások. Az elektromos térerősség, elektromos feszültség, elektromos potenciál. A mágneses indukció, a mágneses fluxus. A térintenzitások kapcsolata. A tér szemléltetése erővonalakkal, nyílrendszerrel, ekvipotenciális felületekkel. A gerjesztettségi mennyiségek. Elektromos eltolás. A Gauss-tétel. A mágneses térerősség. Az általánosított gerjesztési törvény. A Biot—Savart-törvény. A térjellemzők kapcsolata. Lineáris közegek. Permittivitás, permeabilitás, konduktivitás, beiktatott térerősség, anizotrop közegek. Nemlineáris közegek. Energia és teljesítmény. Energiamérleg. Poynting-vektor. A Maxwell-egyenletek, az elektrodinamika felosztása. Folytonossági és peremfeltételek. Példák.

8-9. Elektrosztatika. Alapegyenletek. A Poisson-egyenlet. A Laplace-egyenlet. Magnetosztatika. Stacionárius mágneses tér. A mágneses vektorpotenciál, a mágneses skalárpotenciál. Potenciálformalizmusok. Kapacitás. Induktivitás. Stacionárius áramlási tér. Stacionárius mágneses tér. Változó áram mágneses tere. Példák.

10. Numerikus módszerek bemutatása. A rácsmódszer és a végeselem-módszer. Kitekintés.

11-12. Elektromágneses hullámok. A tér meghatározása a gerjesztésekből. Az inhomogén hullámegyenlet. Vektor- és skalárpotenciál, Lorentz-mérték, szinuszos időbeli változás. A retardált potenciálok. Az általánosított Biot-Savart-törvény. A Hertz-dipólus. A keretantenna. Lineáris antennák. A Rádiófrekvenciás Vizsgáló Laboratórium. Példák.

13. Síkhullámok, hullámvezetők. Alapegyenletek. Lineárisan polározott síkhullám. Síkhullám szigetelőben. Ideális szigetelő, Maxwell-reláció, veszteséges szigetelő. Síkhullám vezetőben. Vastag hasáb (féltér), lemez alakú vezető, árnyékoló hatás, örvényáramok vékony lemezben. Példák.

14. Csőtápvonalak. Alapegyenletek, TM módusok, TE módusok, határhullámhossz, csőben mért hullámhossz, a legfontosabb módusok erővonalképe, ki- és becsatolás, teljesítmény, üregrezonátorok sajátfrekvenciái. Példák.

4. Kötelező irodalom:

www.sze.hu/~kuczmann oldalon közzétett kézirat.

5. Ajánlott irodalom:

Dr. Standaisky István: Elektrodinamika, Győr-Univ. Kht. 2005.

Fodor György: Elektromágneses terek, Műegyetemi Kiadó, 1998.

Simonyi Károly: Elméleti Villamosság, Tankönyvkiadó, Budapest 1973.

6. Félévközi hallgatói munka:

Követelmény: 2 ZH a szorgalmi időszakban. Részletek: www.sze.hu/~kuczmann.

Értékelés módja: Minden ZH-ra min. 0, max. 5 pont kapható. A meg nem írt vagy be nem adott vagy értékelhetetlen ZH értéke 0 pont. A 2 ZH átlaga minimum 2,00 pont kell legyen. Amennyiben a 2 ZH átlaga nem éri el a 2,00 pontot, akkor PótZH-t kell írni, amely akkor sikeres, ha értéke min. 2,00. Az aláírás és a vizsgára bocsátás feltétele a fentiek sikeres teljesítése, ellenkező esetben a hallgató leckeönyvébe az „aláírás megtagadva” bejegyzés kerül, így a tárgyból nem vizsgázhat, IV jelleggel sem. Megajánlott jegy nincs.

Győr, 2012. február 9.

Dr. Kuczmann Miklós
egyetemi docens
tantárgyfelelős

Dr. Borbély Gábor
egyetemi docens
tanszékvezető